

DE NOORDBRABANTER.

STAAT- EN LITTEKUNDE DAGBLAD.

Dit blad wordt uitgegeven
HORATIUS.

Donnerdag, 8 Juli.

Advertentie f 0,10 per regel; zegelreg
bij elke plaatsing f 0,35. Advertentie, Brie
ven, Gelden enz. franco aan de Uitgeverster
de Wed. D. A. A. de ROOIJ, te 's Hertogenbosch.

Dit Courant verschijnt driemaal in de
week, Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.
Abonnement per 3 maanden f 3,00; franco per
post f 3,50. Afzonderlijke nummers f 0,10.

Zomer-Vergadering

DER PROVINCIALE STATEN.

Zitting van Dingsdag, 6 Juli.

Afwezig de heeren: Mr. v. d. Acker, Mr. v. Baar, Dijkhoff, Gerlach, Mr. v. Gilze, Hermans, Huijsmans, Mr. Kerstens, Mutsaers, Mol, v. Mens, Prinsen, de Roy van Zuidewijk, Capelle, Roels, Mr. v. Reysingen, Smits, Sluis, Mr. v. Swieten, Jhr. Mr. L. Verheyen, P. A. v. d. Ven.

Ten 12 1/2 ure opent de Kommissaris des Konings van Noordbrabant de vergadering met de volgende redevoering:

Mijne Heeren Leden der Provinciale Staten.

«Gereed uwe gewone zomervergadering ter volvoering aan het wettelijk voorschrift te openen, heet ik U allen, wier talrijke opkomst het mij aangenaam is te bespeuren, welkom te dezer plaatse.

«Dankbaar dat geen lid aan de Provinciale Staten in het afgelopen jaar ontveel, mag ik mij tevens verheugen in den voortdurenden bloei van het gewest, door U vertegenwoordigd.

«Van dien bloei kon bereids elk uwer, die met aandacht den oorsprong en den loop der bronnen van volkswelvaart nagaat, zich dagelijks overtuigen, en gij zult hiervan de bevestiging vinden, door een blik te werpen op het uitvoerig en beredeneerd verslag over voormeld tijdvak door Gedeputeerde Staten omtrent den toestand van Noordbrabant, in deze zitting uit te brengen.

«Pogde laatstgemeld kollegie zijnerzijds de belangen der provincie zooveel mogelijk te bevorderen, het werd daarin over het algemeen door besturen en ambtenaren, naar wensch bijgestaan.

«Bij behoud der rust, bij handhaving der openbare orde en eerbiediging van het staatsgezag, schreed de bevolking voort op den weg, welke tot ontwikkeling en beschaving leidt.

«In het afgelopen jaar was wederom toenemende belangstelling in het onderwijs merkbaar en vorderde de armoede minder offers van der ingezetenen liefdadigheid dan ten vorigen jare.

«Bij goedkoopere levensmiddelen vond de nijvere arbeidsman in den regel gereedelijk werk, waartoe veel hebben bijgedragen, zoowel de zachte weersgesteldheid, als de verbeteringen, welke aan duizende bunders grond, ten gevolge van den buitengewoon lagen waterstand, konden worden aangebracht.

«De toestand van veeteelt en landbouw, beiden met Noordbrabants stoffelijke welvaart zoo nauw verbonden, was over het algemeen gunstig, al deden ook de droogte de opbrengst van het grasgewas minder ruim en de lagere prijs der granen de voordeelen van den landbouwer minder groot zijn dan ten vorigen jare.

«De ontginning van woeste gronden werd voortgezet en de prijzen, welke de gemeentebesturen bij verkoop van heide- en broekgronden bedingen, en in het jaar 1857 gezamenlijk meer dan f 170,000 bedroegen, getuigen dat de lust tot ontginning steeds levendig blijft, en vele kapitalen daarvoor beschikbaar worden gebouwen.

«De boekweitbouw en het turfsteek in de hooge veenen, welke in het oostelijk gedeelte van Noordbrabant werden aangetroffen, hadden in het afgelopen jaar op meer uitgebreide schaal plaats, en deden een nieuwe bron van welvaart vloeijen voor vele ingezetenen van dit gewest.

«De nijverheid bloeide, zag de fabrieken in getal en belangrijkheid toenemen, en doorstond zonder schokken, de geweldige geldkrisis, welke in het najaar van 1857 zoo vele Staten teisterde, en financiële rampen veroorzaakte.

«Ook de handel bood dien storm zegevierend het hoofd, doch beide en vooral de binnenlandsche scheepvaart ondervonden de nadeelige gevolgen der aanhoudende droogte, door den lagen waterstand,

welke in schier de geheele provincie werd aangetroffen.

«In de ten dezen bestaande behoefte zoo veel mogelijk te voorzien, is het ernstig streven der Regering, en werden dan ook de werken tot vorming der Nieuwe Merwede, tot verbetering van het vaarwater in de Maas en Dieze, tot verdieping der Zuidwillemsvaart geregeld doorgezet.

«Met belangrijk grootere kosten, dan zouden gevorderd zijn, wanneer daartoe meer tijd ware gebezigd, werden de noodzakelijke herstellingen aan de schutkolken in laatstgemeld kanaal ten vorigen jare schier gelijktijdig daargesteld, en is dientengevolge de stremming der vaart dezen zomer te dier zake niet te duchten.

«Belangrijk voor handel en scheepvaart zal voorzeker de afsluiting of kanalisatie der Dieze zijn, waartoe door de Regering werd besloten, wier aandacht bovendien gevestigd bleef op het wenschelijke der verbetering van den waterstand in vele polders langs het zuiderboord der Maas, gelijk uwer vergadering uit het behandelde in hare jongste zitting is gebleken.

«Tot de oprigting van telegraaf-kantoren te Rozendaal en Bergen op Zoom besloten zijnde, is eerstgemelde gemeente bereids in het bezit van dergelijke inrigting gesteld, en voldoet deze naar wensch aan de behoeften van den handel.

«Wat den aanleg van nieuwe spoorweglijnen in dit gewest aangaat, bij de bekende begeerte der Regering om ons vaderland in het bezit van een behoorlijk spoorwegnet te doen stellen en bij de steeds klimmende behoefte aan dergelijke middelen van verkeer, mogen wij vertrouwen dat Noordbrabant daarin zijn deel zal erlangen en alzoo een zijner vurigste wenschen vervuld zal zien.

«In het afgelopen jaar werden de provinciale kunstwegen van Geldrop naar Helmond, van Oss naar Herpen en van Chaam tot in de gemeente Baarle-Nassau tot stand gebracht,—de aanleg van het nog onvoltooide gedeelte wegs bezuiden Dinteloord naar Steenberg, van de aardebaan van Tilburg naar Hilvarenbeek, en van den weg van Beckerbrug naar Aarlerixtel werd aanbesteed;—terwijl door omstandigheden, van den wil van Gedeputeerde Staten onafhankelijk, eerst in den aanvang dezes jaars het leggen der provinciale kunstwegen van Uden naar Heesch en van Steensel naar de Belgische grenzen in de rigting van Arendonk kon aanbesteed worden.

«De redenen welke de uitvoering van uw besluit, ten aanzien van den weg van Tilburg naar Best vertraagden, zullen U in deze zitting worden medegedeeld.

«Bij het bestaande voornemen Uwer vergadering, om nog menigen kunstweg te doen aanleggen, heeft de kostbaarheid van het onderhoud der provinciale wegen, hetwelk met dat der kunstwerken gezamenlijk p. m. f 1100 ellen jaarlijks bedraagt, Gedeputeerde Staten bewogen eene proef te nemen om ter verbinding der grind, kalk-puin in stede van leem te bezigen, welke wijze van aanleg in eenige gemeenten van andere gewesten gevolgd, goed voldoet, en de vele nadeelen welke de leem oplevert, niet medebrengende, behoofft mindere kosten van onderhoud te zullen vorderen.

«Deze proef werd genomen op een klein gedeelte van den aanbesteden weg van Uden naar Heesch, en zal het mijns inziens, hoe deze ook moge uitvallen, ik elk geval wenschelijk wezen, het gebruik der leem zoo veel mogelijk te verminderen.

«Het is mij bijzonder aangenaam hierbij te kunnen mededeelen, dat het Z. M. behaagd heeft een vernieuwd blik van belangstelling in den aanleg van wegen in Noordbrabant te geven, door de rijksbijdrage in de kosten van den provinciale weg van Eindhoven naar de Belgische grenzen met f 11,000 te verhoogen, waardoor die bijdrage op f 45,250 is gebracht, en zulks met het oog op de meerdere uitgaven, welke de aanleg boven de oorspronkelijke raming noodzakelijk maakt.

«Is het aan den eenen kant te betreuren, dat de verhoogde prijs der grondstoffen, tot daargestelling der provinciale wegen benodigd, meerdere kosten vordert, dan waarop aanvankelijk was gerekend, van de andere zijde mogten wij met genoegen be-

speuren, dat het geld daartoe vereischt, goedkooper te bekomen was, en werd dan ook de jongste provinciale geldleening tegen aanmerkelijk gunstiger voorwaarden gesloten, dan ten vorigen jare moesten worden aangenomen.

«Zoo veel mogelijk heb ik bereids getracht mij met de belangen en behoeften van eenige gemeenten, met betrekking tot hare administratie, onderwijs, armwezen, politie, beheer der gemeente-eigendommen, onderhoud van wegen en waterleidingen, enz. op de plaats zelve van meer nabij bekend te maken.

«Ik mogt op deze mijne administratieve rondreizen van wege besturen en ingezetenen veelvuldige bevelen erlangen van eerbied voor en gehoorzaamheid aan het gezag, door mij in dit Gewest vertegenwoordigd.

«Ik heb niet nagelaten daarmede mijnen Koninklijken Lastgever bekend te maken, en grijp deze gelegenheid aan hun openlijk, en te midden van Noordbrabant's afgevaardigden, mijnen dank te betuigen voor de welwillendheid, waarmede ik allerwege werd ontvangen.

«Laat ons thans M. H. overgaan tot de behandeling der onderwerpen U ter overweging aan te bieden, steunt mij niet minder dan vroeger in de leiding uwer vergadering en mogen uwe beraadslagingen strekken tot zedelijk en stoffelijk nut van het schoone Gewest door U vertegenwoordigd.

«Met dezen welgemeenden wensch open ik in naam des Konings deze vergadering.»

De Voorzitter deelt mede dat de heeren Mutsaers, Roels, Prinsen, v. Baar, v. d. Acker, Huijsmans, v. Mens, v. Gilze, v. Swieten, Smits, L. Verheyen, Gerlach en v. Reysingen kennis gegeven hebben verhindert te zijn de vergadering bij te wonen.

De heer griffier geeft voorlezing van 54 ingekomen stukken, waarvan de meesten naar de afdelingen, andere naar speciale kommissien verzonden worden en sommige voor kennisgeving aangenomen, terwijl een brief aangehouden wordt tot de najaarsvergadering en een adres verzonden wordt aan Ged. St. ten fine van onderzoek.

Wu deelen al deze stukken bij derzelver succesvolle behandeling mede; terwijl wij heden reeds vermelden die welke tot de drie laatste kategorien behooren, als:

Voor Kennisgeving worden aangenomen de stukken voorkomende onder nummer:

3. Brief van Gedep. St. houdende mededeeling van een adres van ingezetenen der Limburgsche gemeenten Baarlo, Maasbrée en Heldeu betreffende de te geven rigting in Limburg aan den weg van Heeze naar Meyel.

9. Verslag van Ged. St. naar aanleiding van de opmerkingen en wenken der kommissie van rapporteurs omtrent de begrooting van enkel prov. huis-houdelijke inkomsten en uitgaven voor de dienst van 1858.

11. Brief van Ged. St. kennisgevende dat de premie van f 300 voor den besten buitenlandschen spring-hangst dit jaar niet toegekend, maar ingehouden is ten einde vereenigd te worden met de premie van het volgend jaar.

18. Brief van Ged. Staten houdende mededeeling van een aanschrijving van den min. van binnenl. zaken omtrent de toepassing van art. 36 van de wet op het Lager Onderwijs, met opzigt tot tegemoet-komingen, welke voor den opbouw en de verbetering van schoolvertrekken worden geëischt.

23. Verslag van Gedep. Staten omtrent hunne handeling tot het beëindigen van het geschil der provincie met de gemeente Besoijen.

27. Brief van den Min. van Binn. Zaken, kennis gevende dat op de provinciale diensten van 1846 en vroeger, nog een beoep van f 9055,60 1/2 voorhanden is waaromtrent ten behoeve der provincie kan worden beschikt.

28. Brief van Ged. St. ten geleide van een staat vermeldende den toestand der prov. kas, waaruit blijkt a) dat het batig overschot op 25 Junij jl. bedroeg f 22,130,06; b) de provinciale schuld op 24 Junij jl. beliep f 704,500, en c) de beoep van het fonds van heerlijke regten f 362,000 kas waren.

39. Brief van den hoofdingenieur van den Waterstaat met bijlagen betrekkelijk de verbetering der rivieren de Aa en de Dommel.

42. Verslag van Ged. St. betrekkelijk de adressen van G. van der Heiden c. s., ingelanden van den benedenpolder van het land van Ravenstein, en van dijk- en polderbestuur van den hoven- en benedenpolder 's lands van Ravenstein; strekkende die adressen om te verkrijgen, dat de hoven- en benedenpolder elk door een afzonderlijk bestuur zal beheerd worden.

Wordt aangehouden tot de najaarsvergadering de onder No. 8 voorkomende Brief van de Prov. Commissie van Landbouw, houdende mededeeling dat dit jaar als leden dier commissie aftreden de heeren: C. J. Daverveldt, te Wouw; H. J. W. C. P. baron van der Borgh, te Zevenbergen, en J. Straver, te Meeuwen; met aanbeelingslijst van drie kandidaten voor elke vakature.

Wordt aan Ged. Staten verzonden ten fine van onderzoek en verslag: het stuk onder No. 26 zijnde een Adres van Meijer de Groot, te Bladel tot afkoop van een aan de provincie behorende perceeltje grond onder Bladel.

De heer griffier geeft vervolgens voorlezing van drie in de Najaars-Vergadering van 1857 aangehouden stukken, welke in deze Zomer-Vergadering zullen behandeld worden en welke zijn:

a. Een adres van den gemeenteraad van Escharen, verzoekende eene provinciale bijdrage van 70 pCt. in de kosten van aanleg van eenen gemeente-grindweg, ter verbinding van den provincialen weg tusschen Grave en de Limburgsche grenzen met den kommunalen weg van Grave naar Wanrooij.

b. Adres van de gemeenteraden van Berchem, Schaijk, Megen en het Dijk- en Polderbestuur 's lands van Megen, waarbij onder aanbod eener bijdrage van 35 ten honderd in de kosten van aanleg en van het eenjarig onderhoud, alsmede met afstand van de gronden, enz., gevraagd wordt de aanleg van eenen provincialen weg, van den grooten rijksweg onder de gemeente Schaijk, in de richting van den provincialen weg onder het gehucht Koolwijk, (gemeente Herpen), voorts van den provincialen weg onder de gemeente Berchem, door de Harensche Steeg naar den Maasdijk onder Haren (gemeente Megen.)

c. Adres van de gemeentebesturen van Engelen, Bokhoven en Vlijmen, waarbij die besturen vragen eene provinciale bijdrage ten bedrage van vijftig ten honderd in de kosten van aanleg van eenen gemeente-weg, aanvangende aan den bestaanden klinkerweg in de nabijheid van den provincialen weg onder de gemeente Vlijmen, loopende door de kom dier gemeente, over den gemeente-weg naar Engelen tot het veer aan den Diezekant, met eenen zijtak naar Bokhoven.

Welke drie stukken aan de 5de afdeling verzonden worden.

De Vergadering alsnu overgaande tot de zamenstelling der afdelingen, wordt door het lot beslist dat behooren tot de:

1ste afdeling, de heeren: Walter, v. d. Wijst, Mr. v. Dam, v. d. Werk, v. Lanschot, Raupp, F. Borret, Mr. v. Baar, Jhr. Mr. L. Verheijen en het lid der Ged. St. H. T. J. v. d. Ven.

2de afdeling, de heeren: de Geep, v. d. Poest Clement, Berman, den Dekker, Dr. Sassen, Diepen, Mr. Wierdsma, Jhr. Mr. J. B. Verheijen, Dijkhoff, Mr. Kerstens en het lid der Ged. St. Mr. Hollingerus Pijpers.

3de afdeling, de heeren: Bar. Oldeneel tot Oldenzeel, v. d. Koppel, de Wit, Dr. v. d. Steen, Pompe, B. Borret, Gerlach, Hujsmans, Mr. v. Reijnsingen, en het lid der Ged. St. Mr. Buijsen.

4de afdeling, de heeren: Mr. Korteweg, Heere, v. Ginneken, Middelkoop, Mr. v. Heurn, Coovels, Mr. v. d. Acker, Mr. v. Gilze, Mol, Mr. v. Swieten, en het lid der Ged. St. Mutsaers.

5de afdeling, de heeren: v. Rekum, H. Kerstens, Bijvoet, Oomen, Suijs, Bots, v. Mens, Prinsen, Sluijs, P. v. d. Ven en het lid der Ged. St. Mr. Roels.

6de afdeling, de heeren: v. Dam van Hogendorp en Polanen, v. Clarenbeek, Koene, Bijnen, Dr. de Ram, de Quay, Hermans, de Roy van Zuidewijn Capelle, Smits en het lid der Ged. St. Mr. v. Rijkevorsel.

De Vergadering wordt alsnu geschorst en de leden vereenigen zich in afdelingen ten einde elk tot de keuze van een Voorzitter en Onder-Voorzitter over te gaan.

De algemeene Vergadering, na een kwartier uurs, hernomen zijnde, wordt kennis gegeven dat benoemd zijn:

tot Voorzitter	en	Onder-Voorzitter
1e afd. F. Borret	»	Mr. v. Dam.
2e afd. Mr. Holl. Pijpers	»	v. d. Poest Clement.
3e afd. Mr. Buijsen	»	de Wit.
4e afd. Mutsaers	»	Mr. Korteweg.
5e afd. Bijvoet	»	Oomen.
6e afd. Mr. v. Rijkevorsel	»	de Quay.

Thans overgaande tot de benoeming van eene Commissie van 5 leden, in wier handen gesteld zal worden het verslag van Gedep. Staten van het door hen gegeven gevolg aan het besluit der Staten volgens hetwelk de betrokken gemeente- en polderbesturen moesten gehoord worden betrekkelijk de uitwatering der polders tusschen Grave en den Amer; benoemt de Voorzitter tot stemopnemers de heeren: Suijs, Buysen, de Ram en v. Ginneken.

Bij de stemming bevinden zich 44 briefjes in de bus, waarbij 1 in blanco.

Met volstreckte meerderheid van stemmen worden gekozen de heeren: Mr. Korteweg, F. Borret, Byvoet en Dijkhoff, die respectievelijk 33, 32, 30 en 23 stemmen erlangen; terwijl verder de heeren den Dekker 18, Mr. v. Dam 15, Mr. Hollingerus Pypers 8, Oomen 7, Oldeneel 5 en verscheidene andere leden enkele stemmen bekwamen.

Tot eene nadere stemming overgaande voor het vijfde lid der Commissie, worden 42 briefjes in de bus bevonden, waarbij 2 in blanco waren.

De heer den Dekker wordt met 21 stemmen gekozen, terwijl er 16 op den heer Mr. v. Dam, en de drie overige stemmen op drie verschillende leden uitgebragt worden.

De Voorzitter stelt aan de orde van de volgende Vergadering de benoeming van het bij art. 89 van de Provinciale Wet bedoeld buitengewoon lid van Gedep. Staten; waarna de Vergadering wordt gescheiden tot morgen ten 1 ure.

Onder den titel: *Het vrije onderzoek van het Protestantisme, of beweegredenen mijner terugkeering tot het Katholicisme*, door P. S. de Geest, is dezer dagen te Brussel bij S. B. de Mortier, rue de Namur, 30, eene brochure in het licht verschenen. Dit nieuw geschrift van den beruchten ex-priester de Geest, draagt tot motto: *«Quoniam iniquitatem meam ego cognosco; et peccatum meum contra me est semper.»* en het zal ongetwijfeld de aandacht trekken van al de vijanden van het Katholicisme en van de talrijke sektarissen in de naburige landen, wyl de schrijver daarin het verhaal levert zijner rampzalige dwaling en van zijne terugkeering tot de katholieke waarheid, in wier schoot hij weder opgenomen is na rouwmoedige afzwerging zijner dolzinnige dwalingen. Als hij de pen weder opneemt na de beklagenswaardige beruchtheid, die hij zich verworven heeft, dan geschiedt zulks, zegt hij, «wyl op mij »nog een dure plicht jegens mijnen naasten en jegens »allen rust, die ik door mijne kettersche, goddelooze, »godlasterlijke en ongerijmde geschriften op het dwaal- »spoor gebragt heb, en ik bovendien de valsheid »der door mij verdedigde beginselen openlijk moet »doen kennen.»

»Door het vervolgen der katholieke Kerk, zegt hij verder, meende ik in het Protestantisme elementen te vinden, geschikt om min of meer mijn geweten gerust te stellen en mij eenige zekerheid te verschaffen. Maar mijne pogingen waren vruchteloos; want er deden zich gestadig aan mijn geest zulke treffende en grondige argumenten tegen het Protestantisme voor, dat ik, bij rijp nadenken, onverwijld op mijn spoor had moeten terugkeeren, als niet de glansrijke toestand, dien de Protestanten in Holland mij bereidden, mijne rede verblind en mijn denkvermogen aan banden gelegd had.»

»Dit verklaart duidelijk genoeg, waarom ik zoo tegen de katholieke Kerk geschreven heb: het geld en geenszins de overtuiging was mijne voorname drijfveer. O betreurenswaardige zwakheid!

»Ziehier de redenen, die mij noopten om de katholieke Kerk te verlaten:

»Sedert eenigen tijd, leidde ik een, den Priester ten eenemale onwaardig leven; met eenige protestantsche Predikanten in aanraking zijnde gekomen, maakten deze mij diets, dat de katholieke Kerk tot diepe verdorvenheid vervallen en vol ergerlijke misbruiken was; naar onafhankelijkheid hakende, kwam het mij voor, dat het juk der Kerk, ofschoon ligt, voor mij te zwaar en te hard was; het Protestantisme stond mij het huwelijks toe, beloofde mij overvloedige bestaanmiddelen; kortom, ik meende, door Protestant te worden, alles te vinden, wat de zinnen streelen en het leven aangenaam en gemakkelijk maken kon. Werkelijk, gedurende vijf jaren smaakte ik genoegens van een onbezorgd leven; eene zaak echter kon mij niet verschaft worden, te weten, de overtuiging der waarheid van de protestantsche leer. De ernstige overweging daarvan deed mij eindelijk zeggen: »Kunt gij mij niets geven in ruil voor mijne ziel?... Dat u geld dan met u te gronde ga!»

Na een elftal drangredenen zijner terugkeering tot de zoo schandelijk door hem gehoonde katholieke Kerk ontwikkeld te hebben, werpt de schrijver aan de Protestanten zestien vragen voor, waarvan de beantwoording eene onmogelijkheid is, ten gevolge van de verwarring en tegenstrijdigheden, waarmede de zoogenaamde Hervorming de verstandenen onzer dwalende broeders beneveld heeft. Hij besluit met de volgende verklaring:

»Eene levendige smart gevoelende wegens hei door mij vervolgen en lasteren der katholieke Kerk, waardoor ik God grootelijks vertoord heb, alsook dat ik het waarlijk vaderlijke hart van Zijne Eminentie den Kardinaal Aartsbisschop van Mechelen diep heb bedroefd, door halsstarrig weerstand te blijven bieden aan zoo vele heilvolle vermaningen en raadgevingen, zoo veroordeel ik mij zelven, mijne kettersche geschriften en mijne misdadige gedragingen, met een ernstig en oprecht berouw, en in den innigsten ootmoed mijns harten mijne toevlugt tot Gods ontfermende genade nemende, smee ik Hem mijne diepe ellende barmhartig ter hulp te willen komen.

»Dat de allergeoedertierendste God, de Vader van

barmhartigheid, zich gewaardige mij mijne zonden te vergeven, ter liefde van zijnen Zoon Jesus Christus, onzen Zaligmaker! Moge Hij mij ook de genadegunsten van zijnen heiligen Geest schenken en gestadig in mij vermeederen, opdat ik, meer en meer mijne misdadige gedragingen erkennende, daarover een des te levendiger berouw gevoele, met het vaste voornemen, om uit den grond mijns harten mijn leven te beteren en naar niets meer te streven, dan naar het voortbrengen van Hem behagelijke vruchten van gerechtigheid en heiligheid, door de verdiensten van Jezus Christus onzen Heer.

»In den schoot der katholieke Kerk geboren en opgevoed, heb ik haar ongelukkiglijk ten gevolge van zwakheid en verleiding verlaten: maar in het toekomende wil ik met onwrikbare trouw aan hare leer, aan hare gebruiken, aan hare herders, de Bisschoppen, en aan haar hoofd, Z. H. de Paus, gehecht blijven.»

STAATKUNDIG OVERZIGT.

Al de inlichtingen die uit Frankrijk ontvangen zijn, regtvaardigen hetgeen wij in de *Latere Berigten* van ons vorig nummer zeiden omtrent eene toenadering tusschen de verschillende mogendheden van Europa, wier betrekkingen in den laatsten tijd zeer gespannen waren, en deze onweersprekelijke verbetering in den algemeenen toestand zal voorzeker nog meer uitgebreid en bestendig worden als de depeche-cirkulaire van graaf Walewski, welke de verzekering geeft van de vredelievende inzichten van Frankrijk, overal haar weldadig uitwerksel zal gehad hebben.

Wat Oostenrijk betreft, heeft Frankrijk zijne manifestatie niet daarbij gelaten. Men schrijft uit Weenen dat de heer van Heeckeren, Fransch senator, aangenomen zoon van den Nederlandschen gezant bij het hof van Oostenrijk, in deze hoofdstad aangekomen is, met de belangrijke zending om aan den heer van Buol ophelderingen te geven omtrent de staatkunde van het Fransch gouvernement, en de ten dezen opzichte opgevatte vooroordeelen te verwijderen, in een woord, om het sedert eenigen tijd tusschen de kabinetten van Parijs en Weenen bestaande misverstand te verdrijven.

De Koningin van Engeland heeft de uitnodiging aangenomen, welke haar door den maarschalk Pélissier ter hand is gesteld om de inwijdingsfeesten van de haven van Cherbourg bij te wonen. Zij zal alzo door hare tegenwoordigheid bijdragen om de ontevredenheid te bedaren welke deze groote zeewerken, op eenige mijlen afstands van Engeland tot stand gebragt, in dit land verwekt hadden, omdat het ze beschouwde als het uitgangspunt van eene aanvallende staatkunde van de zijde van Frankrijk tegen Groot-Brittannië.

Indien de opvolgende feiten, de taal der Fransche dagbladen, de houding van het keizerlijk gouvernement en van de bevolking, in plaats van deze waardeeringen te regtvaardigen, ze komen logenstraffen, dan zal de ongerustheid in Engeland weldra geheel en al verdwijnen, en zal men er geene aanlanding van Franschen meer vreezen.

De *Times* neemt in de stemming, betreffende de emancipatie der Israëlieten, aanleiding om het Hoogerhuis te bestrijden. Het blad begint met de aanmerking te maken, dat drie vierden der leden dier vergadering aan de stemming hebben deel genomen, en dat sedert de intrekking der scheepvaartwetten, men zulk een groot getal pairs niet heeft zien zamenstroomen om tot een besluit over te gaan. Doch de *Times* zegt, dat de meesten bij prokuratie hebben gestemd, en dat is het uitgangspunt zijner kritiek.

De lijst der stemmenden ter zake van den parlementairen eed, is, volgens het dagblad, een stuk dat bestudeerd verdient te worden. Men vindt er honderd wijsch klinkende titels van hertogen, markiezen, graven en bisschoppen, welke hun namen ontleenen aan de oorden, die zij bewonen, of der kerken, welke zij bedienen. Het zegt: »Als men een voor een deze personaadjes neemt, die tot de hoogste standen van het land behooren en al de voordeelen der fortuin, van hun stand en de onafscheidelijke voorregten aan hunnen rang verbonden genieten, hoe weinige vindt men er dan, die een hunnen rang waardigen naam hebben verworven! Naauwelijks kent het land hen, en zelfs in de oorden die zij bewonen, hebben zij gewoonlijk geen ander overwigt dan dat, hetwelk zich verbindt aan de privilegiën die zij geërfd hebben.»

't Is het groot aantal dier pairs, die zelden aan de wetgevende werkzaamheden deelnemen en wier staatkundige waarde bovendien nul is, 't welk in zekere mate, volgens den *Times*, de oorzaak is der immer grooter wordende onbekwaamheid van het Hoogerhuis, om aan de wetgeving een werkzaam deel te nemen, of zich door zijn initiatief, bij het maken van wetten, te onderscheiden.

»Eene vergadering, zegt het blad, wier groote meerderheid steeds afwezend is, en slechts van tijd tot tijd te voorschijn komt om een populaireren maatregel te bestrijden, kan geene beraadslagingen voeren met eenig vertrouwen op zich-zelve.»

De *Times* overdrijft blijkbaar eene kritiek, die eenigermate gegrond is, en die overdrijving leidt hem tot een te volstreckt oordeel. Is het waar dat het

Hoogerhuis vaak potnige hervormingen bestrijdt, die door het Lagerhuis zijn aangenomen en zich soms halstarrig toont in zijn konservatief stelsel — men moet daarentegen erkennen, dat het nooit zijn tegenstand buiten zekere grenzen drijft; en het bij gelegenheid zijne meening ten offer brengt, wanneer eene of andere concessie noodzakelijk schijnt. Dit is ook nu het geval in de zaak van den parlementairen eed, en door dit over het hoofd te zien, zou men onregtvaardig zijn jegens een ligchaam dat zooveel tot Englands roem en magt heeft toegebracht.

Volgens eene depeche uit Madrid van den 3den, heeft de maarschalk O'Donnell het kabinet voltallig gemaakt, door de benoeming van den heer Saturnino Caldero Collantes tot minister van buitenlandsche zaken.

Volgens een schrijven uit Konstantinopel van 25 Junij, heeft de Porte de militairen van de reserve, ongeveer 100,000 man, onder de wapens geroepen, ten einde de ganiingen aan te vullen, die door het vertrek van troepen naar de armee van Roumelie en naar het eiland Kandja, in het Turksch leger ontstaan zijn. Dit zal van een ongunstigen invloed zijn op de financiën des rijks en men hoopt te Konstantinopel dan ook, dat het Fuad-pacha gelukken zal eene leening, tot stand te brengen, wellicht onder waarborg van Frankrijk. Dit laatste is echter te betwijfelen.

DUITSCHLAND

WEENEN, 2 Julij. Sedert eenigen tijd wordt dagelijks, onder voorzitterschap des keizers, minister-raad gehouden. Men zegt, dat de aanstaande wijzigingen in de wetgeving het onderwerp der langdurige beraadslagingen vormen. Waarschijnlijk staat daarmee in verband het verlegd verblijf alhier van den aartsbischop Ferdinand Max, wiens vertrek naar Italie thans is uitgesteld tot in het midden der loopende maand, dewijl dan de wetten, waarover thans wordt beraadslaagd, afgekondigd zullen kunnen worden.

— Volgens de half-officieele Berlijnsche Zeit., is de Koningin van Engeland voornemens in de volgende maand de Rhijn-provincie te bezoeken ten einde aldaar hare dochter, de Prinses Frederik Wilhem van Pruisen, te ontmoeten.

ENGELAND.

LONDEN, 5 Julij. De koninklijke familie is voornemens overmorgen de hoofdstad te verlaten, en wel voor dit geheele seizoen. Eerst zal zij zich naar Aldershot begeven, waar de koningin eene revue zal houden over de aldaar in het kamp aanwezige troepen, en vervolgens naar Osborne. De koning der Belgen zal met zijne familie aanstaanden Maandag de terugreis naar het vasteland aannemen.

— Het Lagerhuis had zich vereenigd met een mit zijn boezem voorgekomen wetsvoorstel tot afschaffing der belasting welke voorheen ten behoeve der Anglikaansche Kerk op de grondeigendommen in Engeland gelegd is en thans nog, ook van dissenters geboven wordt. Deze bill is in het Hoogerhuis met nadruk door de bewindslieden, gelijk door de prelaten, bestreden en met eene overgrote meerderheid van stemmen (187 tegen 36) verworpen, als strijdig met het regt en het belang der staatskerk. Het Hoogerhuis toont alzoo dat het, hoewel in het geschil omtrent de toelating van Israëlieten als parlementsleden iets toegevend, voor het Lagerhuis niet in alles bukken wil.

— Wat Noord-Amerika, ondanks zijne reusachtige welvaart, uit een zedelijk oogpunt is, moge blijken uit het volgend schrijven van een korrespondent uit New-York:

In geen Christenland zijn zooveel jeugdige misdadigers te vinden als in de Vereenigde Staten. Men ziet zelfs kinderen zich op de afzigtelijke wijze aan onmatigheid en allerlei uitspattingen overgeven, in de straten of op slechte plaatsen met elkander vechten en daarbij gebruik maken van messen en revolvers. De heer Seymour, zeggen de bladen van deze week, vierde zijn huwelijk met Mistres Horn. Een ooploop vond goed voor het huis der bruid ketelmuziek te maken. Jamez, de zoon van Mistres Horn, komt daarop met een geweer naar buiten, schiet het op den hoop af en kwekt verscheidene personen. James Horn is acht à negen jaren oud! Terwijl wij deze regelen schrijven berigt ons de directeur van eene kostschool, dat een zijner leerlingen den vorigen avond een pistoolschot in den buik heeft gekregen, door een zijner schoolmakers gelost. De kogel was op een ander kind gemunt; de kleine booswicht barstte in een schaterlach uit, toen hij zijne vergissing bespeurde. Nergens wordt het vaderlijk gezag zoo sterk veracht als bij ons; men laat zich zeer weinig gelegen zijn aan den *old one*, den ouden, zoo als men hier den vader noemt. Gril en hartstogt zijn de eenige regels. Geen week gaat er voorbij, dat de dagbladen ons niet het een of ander voorval mededeelen van een voerman, ploegknecht, metselaar of anderen daglooner die op den eersten spoorweg den besten met de dochter zijns meesters beenvlugt. Het meisje is in den regel niet ouder dan 16 of 17 jaar. Rudolf Roland en Mathilde Griswold hadden, zoo verhalen de jongste bladen, te zamen een plan tot ontvlugting beraamd. Mathilde ging op de stoomboot naar Sedgwick, waar haar aanstaande

echtgenoot haar zou komen opzoeken, met eenige dollars bijeenverzameld te hebben, ten einde behoorlijk in het huwelijk te treden. Het jonge paar telde te zamen dertig jaar. In zulke omstandigheden wordt het huwelijk gewoonlijk welig aangegaan. Niets ter wereld is gemakkelijker. Overal treffen men den eenen of anderen eerwaarde man, die bereid is het huwelijk te bekrachtigen. In een blad in het Duitsch gefedigeerd lezen wij de volgende advertentie: «De eerwaarde doktor N. N. wonende in de . . . straat houdt zich bezig en belast zich met alles wat op doopsel en huwelijk betrekking heeft. In eenige minuten loopt alles af.» Onlangs begaf een juffertje zich met hare ouders naar den schouwburg. Onderweg verdween zij. Gelukkig was zij niet verloren, want kort daarop verscheen zij weder in de loge met een piepjonged Dandy aan den arm. Zonder omwegen gaf zij hare ouders te kennen, dat zij daareven nog miss A. . . was, doch thans mistres B. . . heette. Men stelle zich voor wat de gevolgen van die overhaaste verbintnissen zijn. Dikwijls worden huwelijken, in Jan. gesloten, in Mei weder onthouden. Het gaat alles even spoedig.

— In de zoogenaamde *Atlas Iron Works*, te Manchester, eene der grootste en wegens de vervaardiging van lokomotieven meest geroemde machine-fabrieken van Engeland, heeft den 2den dezer een noodlottig ongeluk plaats gehad. Er zou namelijk op het terrein van het etablissement eene proef worden genomen met eene nieuwe, door de Russische regering bestelde lokomotief, waarbij juist een aantal toeschouwers waren bijeengekomen, toen de ketel met een geweldigen slag sprong, waardoor er eene verschrikkelijke verwoesting werd aangerigt. Zes personen bleven op de plaats dood, terwijl nog een persoon in den loop van den dag aan de gevolgen is overleden. Een aantal andere menschen hebben ook, de een meer de andere minder, letsel bekomen. Onder de opgekomenen telt men ook den directeur van het etablissement en den opzigtter van de afdeling der fabrikatie van stoomketels. Een Russisch ingenieur, de heer Gasewski, die met de surveillance van het werk belast was, is zwaar gewond. Het ongeluk is te meer opmerkelijk, omdat de ketel, uit ijzer van 5/8 duim dikte vervaardigd, op dezelfde spankracht berekend was, als gewoonlijk in Engeland bij machines van dat kaliber tot grondslag der inrigting wordt aangenomen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 3 Julij. De heer Fermin Rogier, gezant van Belgie aan ons hof, heeft met den minister van buitenlandsche zaken een onderhoud gehad over de versterking van Antwerpen. Naar men zegt is de heer Rogier terstond daarop naar Brussel op reis gegaan, om persoonlijk met zijn gouvernement die zaak te bespreken.

— Naar men zegt, hebben de konsuls der verschillende mogendheden aan den onderkoning van Egypte opbeldering gevraagd, omtrent de voorwaarden, waarop hij onlangs met eene Engelsche spoorweg-maatschappij een kontrakt heeft aangegaan. Men houdt het namelijk voor eene schending van de integriteit van het Ottomanisch gebied, wanneer de geprojecteerde spoorweg met de daaraangrenzende dorpen formeel aan eene buitenlandsche maatschappij worden afgestaan.

— De Turksche regering en Vely-Pacha hebben tegen het dagblad *la Presse* eene vervolging ingesteld, wegens boos, ter zake van de jongste artikelen in dat blad opgenomen.

— De door den *Univers* geopende inschrijvingen voor de wegens haar geloof vervolgd Zweedsche vrouwen, bedragen reeds 22,013 francs.

Uit een brief uit Stockholm aan dit blad, blijkt dat de bannelingen zich den 27sten naar Kopenhagen ingescheept hebben. Vier zullen in deze laatste stad blijven, de een naar Beijeren en de laatste naar Frankrijk vertrekken. Het oogmerk van vertrek leverde een aandoenlijk schouwspel op. De mans, waarvan drie protestant en twee katholiek zijn, storten overvloedige tranen. De vrouwen, omringd door hare kleine kinderen, die zij met zich nemen, putteden in haar geloof eenen moed die haar klaarblijkelijk ondersteunde en hare tranen hielp stanchen, waarvan er echter eenige aan hare oogen ontglipten. De mans die eerst gearzeld hadden, hebben, een uitgezonderd, besloten hunne vrouwen te volgen.

BELGIE

BRUSSEL, 5 Julij. Bij de heden alhier plaats gehad hebbende verkiezing van een lid voor de kamer van volksvertegenwoordigers ter vervanging van den heer Anspach, overleden, is de heer Louis Delfe gekozen met 1,411 stemmen; de heer Partoes erlangde er 235; terwijl 40 briefjes van onwaarde waren.

— Eenige partikulieren met zekeren heer Keller aan het hoofd hebben aan het gouvernement, reeds eenigen tijd geleden, voorgesteld het plan tot algemeene uitlegging en versterking van Antwerpen op hunne kosten uit te voeren, daarbij eenige voordeelen voor zich bedingende, zoo als den afstand van het terrein der tegenwoordige vestingwerken, en een subsidie uit de openbare kassen. De centrale afdeling der Kamer van Vertegenwoordigers heeft met zes stemmen tegen éene verklaard dat het plan

van den heer Keller in alle opzichten verkiezelijk scheen boven het door de regering voorgedragene, terwijl het de uitgaven voor de schans slechts met acht millioen francs zou vermeerderen; zij heeft daarom verzocht met het oordeel des kabinetts over het eerst gemelde plan bekend gemaakt te worden.

Het denkbeeld om niet Antwerpen maar Brussel tot middelpunt voor het gekoncentreerde stelsel van defensie te maken, heeft in de centrale afdeling meer bijval gevonden dan verwacht werd; drie of vier van hare leden moeten daarvoor gesproken hebben.

NEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH, 7 Julij.

Donderdag des namiddags ten 6 ure precies vergadering van den gemeenteraad, waarin zal worden gehandeld over: a) ingekomen stukken, b) verslagen, c) aan de orde gestelde stukken, als fo. besluit regende de inrigting van het brandwezen en het vaste personeel bij de brandspuit alsmede het brand-gereedschap binnen deze gemeente voor zooverre het gehucht Orthen betreft. 2o. Verordening regende de belooningen en de boeten van het personeel voor het brandwezen: fo. Instruktie voor de opzigtters der brandspuiten en den knecht van brandmeesters.

Op den 2den Julij des morgens ten 7 ure, barstte een onweder los over de gemeente Dinteloord. De bliksem sloeg in de kap van den koren-molen van A. P. Vogelaar, waardoor deze in brand geraakte; doch door de spoedig aangebrachte hulp der brandspuit en de onvermoeide inspanning der spuitgasten en ingezetenen, welke zich allen loffelijk hebben gekweten, heeft het mogen gelukken den brand spoedig meester te worden.

Thans is openbaar gemaakt het voorloopig verslag der commissie van rapporteurs over de wets-ontwerpen tot regeling van: 1o. De uitoefening der geneeskunst; 2o. de uitoefening der artseneijbereidkunst en den handel in geneesmiddelen en in heekkundige werktuigen; 3o. het geneeskundig bestuur; en 4o. het onderzoek naar de bekwaamheid van aanstaande geneeskunstoefenaren en apothekers. De eerste inzage der aangeboden wets-ontwerpen echter wekte, zoo niet teleurstelling, dan toch bevreemding. De memorien van toelichting geven, wat de hoofdzaak betreft, meestal woord voor woord weder, wat reeds in de gelijksoortige stukken, bij het rapport der staatskommissie gevoegd, te lezen was.

De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft bepaald, dat de verkiezing van een lid voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal, welke in het kiesdistrict Hoorn moeten plaats hebben ten gevolge van het door den heer mr. P. M. Tutein Nolthenius als lid dier Kamer genomen ontslag, zal geschieden op Vrijdag, 30 Julij aanstaande.

BREDA, 4 Junij. Gisteren heeft J. M., wonende te Heerle onder Wouw, oud 41 jaren, arbeider en koehouder, zich door ophanging van het leven beroofd, nadat hij eenige dagen vroeger aan zijnen buurman Christiaan v. d. Kastele had verzocht om hem en zijne drie kinderen dood te willen schieten. Deze persoon verbeelde zich, dat de wereld hem te klein was en hij geen voedsel voor zijne kinderen en vee zoude hebben.

BERGENOPZOOM, 2 Julij. Heden in den vroegen morgen ontlaste zich boven deze stad een zwaar onweder, vergezeld van hagelslag; geweldig waren de donderslagen en men vreesde voor ongelukken. Weldadig volgde de zoo lang verbeide regen, die zichtbaar op onze akkers en tuinen veel goed gedaan heeft en de gewassen in groei heeft doen toenemen.

AMSTERDAM, 5 Julij. De schade door den brand te weeg gebracht, die hier jl. Vrijdag woedde, wordt op 5 tonnen gouds geschat.

LATERE BERIGTEN.

De Parijsche Konferentie zal heden Woensdag eene zitting houden, maar ditmaal zullen de gevolgtigden, tengevolge van de uitnodiging die zij ontvangen hebben, zich te Etioles op het buitengoed van graaf Walewski vereenigen. Men kan deze omstandigheid van het verplaatsen der Konferentie naar de bijzondere residentie van den Franschen minister van buitenl. zaken als een kenteeken te meer beschouwen van de verbetering der officieele betrekkingen tusschen de gouvernementen.

De schepen Niagara en Gargon zijn Maandag jl. te Quebec van het land teruggekomen. Nadat de Niagara 142 mijlen van den trans-atlantischen telegraafkabel had uitgevierd, is hij den 29sten Julij gekroon.

Volgens een schrijven uit St. Petersburg zijn de industriën in Esthland niet zoo gevaarlijk geweest, als sommige bladen het aanvankelijk hebben willen laten voorkomen en alleen veroorzaakt door de overdreven eischen en de hardheid van een der groote landeigenaren, die van zijne regten tegenover de boeren misbruik maakte. De keizerlijke troepen hebben wel is waar tusschen beiden moeten komen

